

8. Enerji Sempozyumu'ndan İzlenimler

Elk. Müh. Talat Canpolat
talat.canpolat@emo.org.tr

41. Dönem TMMOB etkinlikleri arasında yer alan ve sekreteryasını Elektrik Mühendisleri Odası'nın yaptığı 8. Enerji Sempozyumu bu yıl ilk olarak uluslar arası niteliğe bürünerek, 17- 19 Kasım 2011 tarihleri arasında İstanbul Kültür Üniversitesinde gerçekleştirildi.

Oluşturulan düzenleme ve yürütme kurulları üzerinden yürütülen ve yaklaşık olarak 8 ayı bulan sempozyum hazırlık sürecinde yapılan geniş katımlı toplantılar sonucunda gerçekleşen sempozyumun açılış konuşmalarında söz alan 7 konuşmacının dışında birinci gün 9 bildiri sunuldu, 3 oturum ve bir panel gerçekleştirildi. İkinci gün 13 bildiri sunuldu, iki oturum ve bir panel gerçekleştirildi. Üçüncü gün 20 bildiri sunumu, farklı başlıklarda 6 oturum gerçekleştirildi ve bu oturumlar birbirine paralel olarak aynı anda 3 ayrı salonda gerçekleştirildi. Ayrıca kapanış panelinde 3 kişi konuşmacı olarak yer aldı. Sempozyum boyunca toplam 42 bildiri sunuldu. 11 oturum ve üç panel gerçekleştirildi. Bu oturumlardan dördü tek kişinin katılımcı olduğu özel oturum niteliğindedir.

Yurt içi ve yurtdışından bir çok konuşmacının katıldığı sempozyum, oturumların izlenmesi, oturum

sürecinde dinleyicilerin soru, değerlendirme ve önerileriyle katılım gösterdikleri süreçler halinde 3 gün nitelikli olarak gerçekleşti.

Salonların izleyici açısından doluluğu, katılımcıların sunum sonrası soru ve katkıları sempozyumun içeriğinin doğru seçilmiş olduğunu göstermiş ve bilgilerini tüm katılımcılarla paylaşmak adına önemli bir durum sergiledi.

Açılış konuşmalarının ardından TMMOB adına ilk konuşmayı yapan, 39. ve 40. Dönem EMO Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler küresel anlamda enerji politikalarını ve bunların biz ve bize benzer ülkeler üzerindeki siyasal yansımalarını değerlendirmiştir. Enerjinin ülkelerin hem iç hem de dış politikalarının belirlenmesinde baş aktör olduğu, özünde emperyalerin çıkarlarıyla bire bir örtüşen süreçlerle yönetildiği enerji kavramında, aslında küresel anlamda hayatın sürdürülebilirliği, Dünya'nın yaşanılabilir olması için enerjinin sadece bir kaynak olması gerekliliğinin altını çizip, **"yaşamın sürmesi, çevrenin sürmesiyle olanaklıdır ve aslanan hayattır"**, tezinden yola çıkarak enerji savaşlarının insanlığa ve Dünya'ya kötülükten başka bir şeye hizmet etmediğini vurguladı.

Kemal Ulusaler'in bu

sunumundan sonra teknik içerikli sunumlara geçilmiş, bu anlamda enerji sektöründe ve uluslar arası süreçlerde yer/görev almış Mehmet Öğütçü, Prof. Dr. Nejat Veziroğlu, Jhon Robert, Evrim Eken, Hikmet Uluğbay, Saleh Rabi, Prof. Dr. Tolga Yarman, gazeteci/yazar Faik Bulut'un sunumlarıyla ilk gün oturumları sonlanmıştır. Bu ilk gün oturumlarında enerjinin oynandığı sahnede oyunun kurallarının yanı sıra, oyuncularında zaman ve zeminin ruhuna göre değiştiği, **enerji fiyatlarının oldukça yüksek bir seviyede olduğu ve bu durumun artık değişmeyeceğinin, ENERJİNİN ARTIK PAHALI bir meta olduğunun yanı sıra, ARZ ve TALEP güvenliğindeki dengelerin veya dengesizliklerin enerjinin kurgusu ve geleceği konusunda büyük senaryoların yazıldığı**, değişebilir aktörlerle oynandığının vurgusu güçlü bir şekilde yapılmıştır. Arz ve talep güvenliği noktasında artık ülkelerin var olan her bir enerji kaynağını gerektiğinde (sermayenin çıkarları adına gereklilik!) ve istendiğinde (siyasal konjonktürün dayatmasıyla oluşan istek doğrultusunda) "nasıl kullanıma sunabiliriz?" sorusuna karşılık gelen yanıtın kurgulandığı, önünde hiçbir yasal ve/veya fiziki engelin istenmediği bir vahşi kapitalist sürecin sürekli olarak yükseltilerek yaşandığının ve yaşanacağını altı çizildi (Arap Baharı!!!). Fosil yakıtların geleceğinin hiç de söylendiği gibi kısa erimli olmadığı, özellikle yeni petrol yatakları, doğal gaz ve kayaç gazı kaynaklarının bulunması ve kullanıma girmesiyle fosil yakıt üretim ve tüketiminin artan bir trendle süreceği, nükleer enerji konusunda çok fazla bir geri çekiliş olmayacağı, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanıma girmesinin zaman alacağı konusunda ortak bir görüş oluştu. Ülkeler arası

ilişkilerde “enerji şampiyonları”, “enerji sömürgeci” vb kavramlarla ABD, Rusya, Çin, AB gibi güçlü yapıların bu sahnede olmak için her türlü argümanı geliştirebileceği, her türlü müdahaleye hakkı olduğu varsayımıyla Dünya’da rol kapma yarışına girdikleri aktarıldı. İlk gün sunumlarında Filistin’den katılan konuşmacı Saleh Rabi ilginç bir sunumla tarihsel süreçte Ortadoğu’nun nasıl yapılandırıldığı, Filistin topraklarının nasıl İsrail toprağına dönüştüğü ve en acısı yaşam için olmazsa olmaz olan suyun nasıl bir silaha dönüşebildiğinin örneğini yaşadıkları topraklardan, acı bir gerçeklik olarak, uluslar arası hukukun yok sayılarak, evrensel insan haklarının nasıl ayaklar altına alındığının hikayesi olarak aktardı.

İkinci gün oturumlarında sırasıyla Dr. Tuncay Babalı, gazeteci Mustafa Sönmez, Dr. Gaye Yılmaz, Dr. Fatih Birol, Prof. Steve Thomas, Doç. Dr. Seyhan Erdoğan, Olgun Sakarya, Oğuz Türkyılmaz, Dr. Şirin Gülce Eren, H. Caner Özdemir, Uğur Gönülalan, Dr. Refik Tiryaki söz alarak Dünya Enerji Görünümü, özelleştirmenin **Dünya’daki, Avrupa’daki ve ülkemizdeki durumu, sonuçları ve çözüm önerileri, “enerji yoksulluğu” kavramı, Türkiye’de enerji özelleştirmeleri ve tekelleşme süreci konularında sunumlar yapıldı.** Özelleştirmenin yanı sıra, özelleştirme sonrası karşılaşılan büyük sorunlar, enerji gibi doğal bir hakkın nasıl metalaştırıldığı, pahalılaştıran enerji fiyatları ile nasıl enerji yoksulluğu kavramının Dünya’nın gündemine geldiği, enerji özelleştirilmelerinde yaşanan kural tanımazlık ile nasıl enerji tekellerinin oluşmaya başladığı bilgileri katılımcılarla paylaşılmıştır. Türkiye’de yaşanan elektrik dağıtım şirketlerinde ve enerji şirketlerinde yaşanan özelleştirme süreçleri ile aslında tam bir PEŞKEŞ sürecinin yaşandığı, enerji tekellerinin oluşmaya başladığı, kanun, yönetmelik, vb yasal dayanakların asla gözetilmediği, tam bir piyasalaşma sürecinin, planlama, ar-ge süreçlerinin çok dışında bir

şeylerin sadece KAZAN–KAZAN mantığıyla hayata geçirildiğinin sunumu yapıldı.

Sempozyumun üçüncü günü sabah bölümünde paralel oturumlar halinde bir numaralı salonda **nükleer enerji**, iki numaralı salonda **yenilenebilir enerji kaynakları ve HES tartışmalarıyla** sürdü. Taro Kono, Steve Thomas, Mycle Schneider, Dr. Helen Caldicot, Prof. Dr. Mehmet Tombakoğlu, Erdal Apaçık, Özgür Gürbüz, Dr. Ferruh Demirmen, Mehmet Güler, Dr. Nejat Tamzok, Dr. Muhammet Garip, Tülin Keskin, Prof. Dr. Yunus Çengel, S. Şenol Tunç, Zerrin Taç Altuntaşoğlu, Prof. Dr. Mehmet Şener, İsmail Küçük, Yaşar Aydın, Prof. Joel Kovel, bakanlık ve sektör temsilcilerinin konuşmacı olarak katıldığı oturumlarda **nükleer enerjinin geçmiş, şu anki ve gelecekteki pozisyonu tartışılmış, nükleer enerji santrallerinde yaşanan kazalar tarihsel süreçte ele alınmış, yaşanan insanlık acıları, kaza sonrası ve üzerinden geçen onlu yıllar sürecinde değerlendirildi.** Bakanlık ve sektör temsilcilerinin savunmalarının yanı sıra hem diğer konuşmacılar, hem de salondaki dinleyiciler nükleer enerji santrallerinin zaman geçirilmeksizin kapatılması gerektiği, alternatif enerji, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmesi noktasında ortak görüş belirttiler. 41. Dönem EMO Yönetim Kurulu Yazman üyesi Erdal Apaçık, özünde nükleer enerji, özelinde de nükleer enerji santralleri konusundaki ODA görüşünü katılımcılarla paylaştı. Petrol, kömür, jeotermal, rüzgar, güneş, vb. gibi enerji kaynaklarının irdelendiği diğer oturumların ardından enerji verimliliği kavramı, uygulamaları, yasal mevzuat, yapılması gerekenler konusunda sunumlar yapılarak ENERJİ VERİMLİLİĞİNİN bir enerji kaynağı olarak nitelenmesi için gerekenlerin hızla yapılması, bu kavrama hak ettiği önemin verilmesi için ortak bir çalışma yapılmasının gerekliliği önemle vurgulandı. HES’ler konusunda su kaynaklarının kullanımı, çevrenin,

fauna ve floranın zarar görmemesi için gerekli özenin gösterilmesinin en önemli parametre olduğu konusu vurgulanarak, 4628 sayılı Yasa ile enerji sektöründeki dönüşüm ve olumsuz sonuçları tartışıldı. **Özellikle küçük ölçekli HES projelerinde yaşanan başı bozukluk, lisanslama sürecinde yaşanan karmaşa ve denetimsizliğin altı kalın çizgilerle çizilmiş, uygulaması yapılan küçük ölçekli HES projelerinde yaşanan çevre, insan sorununun bilgilendirilmesi dinleyicilerle paylaşıldı.** HES projelerinde olması gereken ÇED süreçlerinde son düzenlemeyle yapılan ve çevreyi olumsuz etkileyecek değişiklikler tartışılarak, doğru mühendislik çalışmaları ile HES’lerin hayata geçirilmesinin önemi vurgulandı. Oturumların ardından yeniden tek bir salona dönen etkinlik, Hüseyin Yeşil, Süreyya Yücel Özden ve ETKB temsilcilerinin konuşmacı olarak katıldığı paneller devam etti. Enerji alanındaki mevzuatın tartışıldığı panellerde, sempozyum sürecinde aktarılan konular, yapılan tartışmalar, ortaklaşılan görüşler dile getirildi. Enerjinin ulaşılması gereken doğal bir hak olduğu, ucu açık, sürekli artan bir enerji üretimi yerine YETER miktarda, GEREKTİĞİ KADAR enerji üretiminin ilke edinilmesi vurgulandı. Doğal bir hak olan enerjinin bütün insanlığın hizmetinde, alınıp/satılan bir mal/meta olmaktan çıkarılmış, insan ve insanlık için gereken ve ulaşılabilir olan bir anlayışla üretilmesi ve tüketilmesinin altı çizilmiştir.

Sempozyum panelin ardından sempozyumun ana teması olan Küresel Enerji Politikaları ve Türkiye konulu forumla son bulmuştur.

Sekreteryasını yaptığımız, uluslar arası nitelikteki 8. Enerji Sempozyumu 3 gün boyunca yapılan oturumlar, tartışmalar, değerlendirmeler sonucunda Elektrik Mühendisleri Odası adına başarı ile sonlandı. Sempozyumun kurgulanmasında, hayata geçirilmesinde emeği geçenleri kutlarız.